

de trecere la unilingvism, aceste graiuri sînt pe cale de dispariție ¹. Dar și localitățile în care procesul de bilingvism s-a încheiat prezintă interes pentru lingviști, deoarece, după cum se știe, în asemenea cazuri graiul ieșit din uz își poate lăsa amprenta asupra celui adoptat în noua ambianță lingvistică. De asemeni, abandonînd graiul tradițional, populația imigrată poate păstra în continuare alte elemente specifice ale trecutului, oglindite în producțiunile folclorice, în onomastică, toponimică, în cultura materială ².

Cercetătorii graiurilor bulgare din Muntenia (regiunile București, Ploiești, Argeș) pot găsi informații utile despre populația de origine bulgară la nordul Dunării la sfîrșitul secolului al XIX-lea în lucrarea deja menționată aici — *Marele dicționar geografic al Romîniei*, vol. I—V, 1898—1902.

O lucrare mai nouă, bazată însă nu pe cercetări de teren, ci numai pe documente aflate la Arhivele Statului din București, a întocmit învățatul bulgar Stoiian Romanski, în 1930 ³.

Ocupîndu-se de istoricul orașului Alexandria (reg. București), un cercetător romîn din deceniul al IV-lea al sec. al XX-lea constată că întemeietorii acestui oraș (1834) au fost bulgari refugiați din calea turcilor și că proveneau de la Șistov. Ulterior populația a început să se împeștrezeze, iar în cele din urmă vestigiile trecutului au rămas numai în onomastică ⁴.

Destul de bine cunoscut este și istoricul emigranților bulgari care s-au stabilit în 1832 la Slivenul-Nou în apropiere de Ploiești ⁵.

6. Graiurile cehe

Purtătorii graiurilor cehe din țara noastră sînt grupați în cîteva localități din regiunea Banat: *Berzasca*, *Cozla*, *Bigăr*, *Sintelena*, *Gîrnic*, *Șumița* ⁶, *Zlatița* (rn. Moldova-Nouă); *Ravensca*, *Bozovici* (rn. Bozovici); *Eibental*, *Baia-Nouă*, *Ogradena-Nouă*, *Mehadia*, *Orșova* (rn. Orșova); *Vucova*, *Clopodia* (rn. Gătaia); *Peregul-Mare* (rn. Pecica); *Jupa* (rn. Caransebeș); *Scăiuș* (rn. Lugoj).

Purtătorii graiurilor cehe actuale din R.P.R. sînt descendenți ai coloniștilor aduși aici în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Astfel, în

¹ Procesul de trecere la unilingvism este menționat încă la sfîrșitul secolului al XIX-lea. Astfel, în *DG* IV, 165 citim: „Licuriciul, jud. Teleorman..., 986 suflete... Cea mai mare parte din locuitori sînt Bulgari, stabiliți aici de pe timpul răzmerițelor și pribegiilor. Ei își păstrează încă limba, portul și obiceiurile. De cîțiva ani asimilarea cu elementul romîn a început să fie mai vădită”.

² Vezi, în această privință, *DG* I, 624: „Brănești și Vadul Anei cu o populație de 1511 loc., în 276 de case. Cea mai mare parte sînt bulgari... Populația e... formată din bulgari emigrați din Bulgaria prin sec. al XVIII-lea. Obiceiurile lor diferă de ale romînilor; *DG* II, 89: „...Populațiunea unei părți din cătunul *Sîrbi-Sfințești* este de origină bulgară; ea își păstrează încă limba portul și obiceiurile”; *DG*, II, 695: „...mulți dintre locuitori (e vorba *Brebenii-Sîrbi* rn. Slatina E.V.) păstrează costumul național bulgar”; *DG* II, 241: „*Gratia-Drăghinești* (pe valea *Drimbovnicului*)... locuitorii sînt în cea mai mare parte sîrbi (citește: bulgari, E. V.)...”, poartă chiar acum costumul lor”.

³ Vezi Stoiian Romanski: *Българите въ Влашко и Молдова*, Sofia, 1930, 863 p. Viitorii, cercetători pe teren ai graiurilor bulgare dintre Dunăre și Carpați se vor putea orienta și după localitățile menționate de St. Romanski în această culegere de documente.

⁴ Vezi Ilie Catalina: *Orașul Alexandria. Monografie (1834—1934)*, București, p. 78—87

⁵ Vezi Gh. Zagoriț, *Țîrguri și orașe între Buzău, Țîrgoviște și București*, București, 1915, pp. 67 ș.u. Cf. și M. Sevastos, *Monografia orașului Ploiești*, București, 1937, p. 40—41; 379—383; 728—729.

⁶ Vezi Emil Petrovici, *Folclor din Valea Almăjului*, Buc., 1935, p. 37.